

Interactief verhaal

Doel:

Leerlingen kennen na de les een aantal belangrijke eigenschappen van planten en dieren in de duinen. Konijnen leven in de duinen, hazen niet. Konijnen zijn sprinters, hazen zijn lange afstand renners. Wulpen zijn vogels met een omlaag gebogen snavel. Wulpen broeden op de grond. (Zilver)meeuwen broeden in kolonies. Vossen komen niet voor in de duinen van het waddengebied, want ze kunnen er niet heen zwemmen of vliegen.

Helmgras heeft een uitgebreid wortelstelsel waarmee het duinen vasthoudt. Het groeit vooral op nieuwe jonge duintjes. Duindoorn en duinroosjes groeien op het oudere duin.

Materialen:

- Het verhaal
- Kijkplaten bij het verhaal
- Filmpje: schooltv - ontstaan van de duinen

Groepsgrootte:

Klassikaal

Duur:

20 minuten

Inleiding

(5 minuten)

In de inleiding worden kort de kenmerken van duinen gegeven.

Dit kan ook met behulp van het filmpje: schooltv - ontstaan van de duinen.

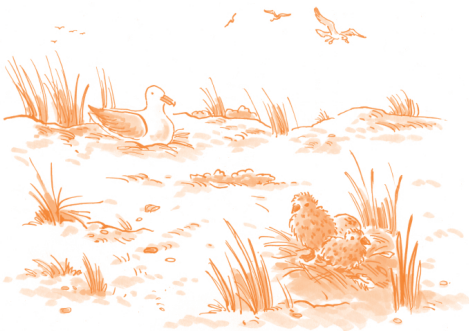
Kern

(15 minuten)

Lees het verhaal hardop voor en laat ondertussen de kijkplaten zien.

In de tekst staan steeds foute opmerkingen dik gedrukt. Lees deze alsof het goed is. Leerlingen kunnen reageren als ze denken dat er een fout gemaakt wordt door hun vinger op te steken. Vraag vervolgens wat er fout was en lees de goede versie, of eventueel de tweede foute versie.

De goede versie is dik gedrukt en onderstreept. Als er niet gereageerd wordt door de leerlingen, lees dan gewoon door alsof het goed was. Iets later kan er dan op teruggekomen worden.

Het verhaal:

Jacq P. Thijssse leefde ongeveer 100 jaar geleden. Hij was schoolmeester, maar is vooral bekend als één van de eerste natuurbeschermers van Nederland en van de Verkade-albums met de natuurplakplaatjes. Hij woonde en werkte een aantal jaren op Texel en wandelde dan overal door de natuur op het eiland. Hij nam zijn leerlingen mee naar buiten. Hij gaf les over de natuur, in de natuur.

Ook als jongetje struinde hij heel wat af. Toen hij een jaar of 11 was, liep hij op een vroege ochtend in mei over het strand (Plaat 1). Het waaide nogal en het was nog wat koud en daar hield hij niet van. Dus Jacq, besloot de beschutting van de duinen op te zoeken. In die tijd kon je zo vanaf het strand de duinen in lopen. Tegenwoordig is dat verboden omdat mensen dan veel te veel zand in hun schoenen krijgen / omdat de duinen dan vertrapt worden en de zee minder goed tegenhouden.

Hij bedacht dat het toch aardig was, dat als je van het strand de duinen inliep, je eigenlijk een reis door de tijd maakte (plaat 2). Op het strand zag hij eerst de lage duintjes die er al heel lang waren / die pas nieuw waren. Verderop zou hij hogere duinen zien, deze lagen er nog maar kort / die lagen er soms al honderd jaar.

Jacq verbaasde zich erover dat dichtbij het strand precies dezelfde planten stonden als verder de duinen in / het viel Jacq op dat er dichtbij het strand ook hele andere planten stonden dan verder op in de duinen. In de jonge duinen staat vooral helmgras (plaat 3), verder weg staan hogere struiken als duindoorn en meidoorn (plaat 4), maar ook heide en duinroosjes.

Het was flink klauteren in het mulle zand van het eerste duin. Hij stootte regelmatig zijn hoofd tegen de stammen van het helmgras / Hij struikelde ook regelmatig over de dikke wortels van het helmgras / Hij struikelde ook regelmatig over de lange draden van de wortels van het helmgras (plaat 3). Die zaten natuurlijk gedeeltelijk onder het zand, maar dat was soms weggewaaid en dan lagen de wortels op de grond. *"Was dat helmgras er maar nooit geweest"* dacht Jacq *"dan waren de duinen een stuk lager geweest. Maar ja dan hadden we ook nooit droge voeten gehouden in Nederland. Die wortels die zuigen mooi al het zeewater op / die wortels die houden het zand van het duin mooi vast".*

Na het klauteren ging Jacq eventjes lekker in de luwte van het duintje zitten uitrusten (plaat 5). Hij keek naar het zuiden. Dit is de kant van het duin, die de meeste zon vangt. Hij had een prachtig uitzicht op een duinvaleitje. Toen hij een tijdje heel stil zat kwam er een typische duinbewoner langs. Een kangaroo / een haas / een konijn. Het konijn kan heel lang heel hard lopen en dat is maar goed ook, want zijn holletje is altijd een heel eind lopen / Het konijn kan heel goed sprinten, een korte afstand, heel snel. Dat is handig want hij vlucht zo om een duintje heen zijn hol weer in. De haas loopt juist over het vlakke weiland en kan wel lang hard rennen.

Het konijn is nog niet weg of er komt een vos aanrennen. De vos is een echte planteneter / vleeseter. De vos gaat rustig zitten en begint aan wat gras te knabbelen / zijn staart te likken, omdat het konijn ontsnapt is. Jacq P Thijssse komt graag op Texel. Daar ziet hij ook vaak vossen want die vliegen daar naartoe / zwemmen daar naartoe / ziet hij nooit vossen want die komen daar niet voor. Zoals op (bijna) geen enkel waddeneiland.

Jacq loopt weer door. Plotseling duikt er een krijssende meeuw vlak over zijn hoofd. En dan nog één en nog één. Als hij voorzichtig kruipend verder gaat en over het volgende duin heen kijkt, ziet hij allemaal (plaat 6) **meeuwennesten in de takken van een bosje zitten / meeuwennesten op de grond, vlakbij elkaar**. Een meeuwenkolonie. Hij neemt een aanloop en rent er luid roepend doorheen / **(nee,... natuurlijk niet, dat doet de brave Jacq niet) hij loopt er netjes omheen om de meeuwen en hun jongen zo min mogelijk te verstoren**.

Vlak voordat hij het duingebiedje verlaat, hoort hij vanuit een ander duinvalleitje het typische geluid van een wulp. Meteen daarna ziet hij hem ook vliegen (plaat 7). Hij herkent de vogel meteen, want een wulp wijst altijd naar zijn gup: **de snavel van de vogel is kort en omhooggebogen / de snavel van de wulp is lang en omlaaggebogen**.

Afronding (5 minuten)

1. Laat de leerlingen in tweetallen een verkeersbord tekenen dat ze in de duinen zouden willen neerzetten. Een waarschuwbord, een verbodsbord of een informatiebord. Mensen houden niet van borden in de natuur, maar als de leerlingen een bord zouden mogen neerzetten wat zouden ze er dan opzetten. Het kan een serieus bord zijn (bijvoorbeeld: Pas op, broedende meeuwen), of een grappig bord.
2. Een andere manier van verwerken kan zijn dat de leerlingen een zin over de duinen bedenken, waarin een fout zit. Laat ze de goede versie erbij bedenken. Elk tweetal leest de zin voor en de rest van de klas bedenkt hoe het verbeterd moet worden.

Jacq op het strand met tegenwind

3

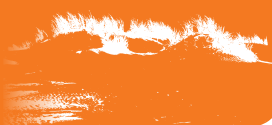
Planten en dieren
in de duinen

Jonge en oude duinen

3

Planten en dieren
in de duinen

Meeuwnest in op de grond

